

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties
Auteurs- en naburige rechten

Bezoek- en postadres:
Krom Boomssloot 22-II
1011 GW Amsterdam

Besluit op verzoek om instemming

Contactpersoon	mr. E.A. Verwey
E-mail	info@cvta.nl
Telefoon	020 30 30 261
Datum	4 maart 2025
Ons kenmerk	2025128u
Bijlage(n)	
Betreft	instemmingsverzoek gewijzigde statuten en bestuursreglement

Inleiding

Op 29 maart 2024 heeft Stichting Leenrecht (verder: Leenrecht) het College van toezicht Auteursrechten (verder: CvTA of College) verzocht instemming te verlenen aan een besluit tot wijziging van haar statuten en bestuursreglement.

De Wet toezicht vraagt van cbo's om bepaalde besluiten vooraf ter instemming voor te leggen aan het CvTA. In dit geval gaat het om een besluit tot wijziging van statuten en een bestuursreglement, overeenkomstig artikel 3, eerste lid sub a en b Wet toezicht cbo's¹.

Na verschillende uitwisselingen met Leenrecht, waaronder een overleg op 6 juni 2024 en een schriftelijke reactie van Leenrecht op 18 september 2024, heeft het CvTA op 28 oktober 2024 een advies uitgebracht aan Leenrecht (verder: het "Advies") waarover het CvTA daarna met Leenrecht verder heeft gecorrespondeerd. Uit dit Advies volgde - samengevat - dat het CvTA graag nog zag dat Leenrecht een bepaling ten behoeve een periodieke herijking van de zetelverdeling van het Leenrecht bestuur in de statuten zou opnemen, en dat het CvTA graag nog ter informatie een definitief rooster van aftreden, profielschetsen van bestuurders en sectiereglementen ontving.

¹ Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten, verder: Wet toezicht cbo's

Leenrecht heeft op 23 december 2024 per e-mail aan het CvTA opvolging gegeven aan het Advies. Deze e-mail bevatte gewijzigde statuten, een gewijzigd bestuursreglement en - ter informatie - het huishoudelijk reglement van de sectie Geschriften en drie bestuurdersprofielen.

Naar aanleiding daarvan heeft het CvTA in januari en februari 2025 nog een aantal keer telefonisch afgestemd met Leenrecht. Op 20 februari 2025 heeft Leenrecht de laatste door haar bestuur vastgestelde gewijzigde versie van de statuten en het bestuursreglement per e-mail aan het CvTA verstuurd. Thans liggen de op 20 februari 2025 aan het CvTA verstuurd statuten en bestuursreglement ter instemming voor.

Het College gaat in dit besluit akkoord met de op 20 februari 2025 ter instemming voorgelegde (gewijzigde) statuten en het bestuursreglement. Dat wordt hieronder toegelicht. Daartoe worden hieronder achtereenvolgens uiteengezet: de aanleiding voor het onderhavige verzoek en wijzigingen, de strekking van het Advies en opvolging daarvan, het CvTA beoordelingskader, de beoordeling van de wijzigingen en het besluit.

Aanleiding verzoek en wijzigingen

Leenrecht licht toe dat zij voornemens is haar governance te wijzigen. Zij heeft daarbij als uitgangspunt het toezichthoudend bestuur behouden. Bij Leenrecht zijn de bestuurlijke taken en toezichtsfunctie in één bestuurlijk orgaan ondergebracht. De dagelijkse uitvoerende taken zijn gemandateerd aan de directeur en daarop wordt toezicht uitgeoefend.

Volgens Leenrecht zijn voor de governance wijziging drie wensen op tafel gekomen: 1) de aanstelling van een tweede onafhankelijk bestuurslid, 2) het verkleinen van het bestuur en 3) het vastleggen van de zittingstermijnen.

Leenrecht heeft het bestuur in de statuten de bevoegdheid gegeven haar bestuursleden (op voordracht van de secties) te benoemen (in plaats van - zoals voorheen - de secties die de leden van het bestuur benoemen).

Om te voldoen aan bovenstaande wensen heeft Leenrecht verder de volgende wijzigingen aangebracht:

Ad 1) Leenrecht licht toe dat zij behoefte heeft aan expertise op het gebied van financiën en bedrijfsvoering/ICT, daarom krijgt het bestuur een benoemingsbevoegdheid ten aanzien van een onafhankelijke penningmeester met een achtergrond in financiën/ICT (naast de reeds bestaande onafhankelijke voorzitter).

Ad 2) Leenrecht brengt het aantal bestuursleden terug van minimaal 9 naar minimaal 6, waarbij de sectie Geschriften 3 leden mag voordragen, en de secties Video en Audio samen één lid mogen voordragen. Leenrecht licht toe dat dit een aanpassing is van haar oorspronkelijke governance structuur die dateert van haar oprichting in 1990, toen de organisatie een lobbygroep was met 11 leden die de belangen van verschillende auteursrechthebbers vertegenwoordigden. Tot op heden is elke sectie (geschriften, audio, video, visuele werken en multimedia) vertegenwoordigd middels een door de sectie gekozen voorzitter en een vice-voorzitter in het bestuur van Leenrecht. Nu, na 28 jaar, is het leenrechtstelsel volgens Leenrecht gestabiliseerd en heeft 90% van de vergoedingen betrekking op Geschriften. De (verdere) belangen van de verschillende (andere) rechthebbers worden volgens Leenrecht door deze wijziging “voornamelijk behartigd binnen specifieke secties, en niet direct in het bestuur zelf”. Doordat de rechthebbers in hun sectie rechtstreeks toegang houden tot ten minstens één van de vertegenwoordigende bestuursleden, meent Leenrecht invulling te geven aan het vereiste dat rechthebbers op billijke en evenwichtige wijze zijn vertegenwoordigd in het toezichtsorgaan (conform artikel 2 e lid 2 Wet toezicht).

Ad 3) Verder heeft Leenrecht in artikel 6 lid 3 statuten ten aanzien van de door de sectieraden voorgedragen bestuursleden voorzien in een zittingstermijn van drie jaar met maximaal twee herbenoemingen van elk drie jaar, en een vierde termijn van maximaal één jaar voor uitzonderlijke gevallen, ter beoordeling van het bestuur. Leenrecht lichtte toe dat haar bestuur zich realiseert dat de huidige maatschappelijke normen “andere eisen stellen”. Mede onder verwijzing naar de Evaluatie Governance cbo’s van het Zijlstra Instituut heeft Leenrecht bekeken hoe een maximum kon worden gesteld aan het aantal zittingstermijnen van bestuursleden. Leenrecht licht verder toe dat zij heeft gekozen voor 3-jaars termijnen (en dus niet voor 4-jaars termijnen) omdat voor “een incasso-cbo als Stichting Leenrecht het van groot belang is om regelmatig bevestiging te ontvangen van de deelnemende organisaties.” Leenrecht heeft de zittingstermijnen van de onafhankelijke leden (voorzitter en penningmeester) niet gewijzigd. Die bedragen maximaal twee termijnen van drie jaar en een uitzonderlijke extra termijn van één jaar.

Tevens heeft Leenrecht enkele technische wijzigingen doorgevoerd, zoals het opnemen van een artikel inzake ontstentenis van het bestuur en het verplaatsen van het overzicht van deelnemende organisaties van Leenrecht. De stemverhouding in het bestuur heeft Leenrecht aangepast van 2/3 naar 3/4, zodat volgens Leenrecht “ook in een bestuur van zes personen een werkbare meerderheid kan worden gevonden”.

Met de voorgestelde aanpassingen wordt volgens Leenrecht ook bereikt dat (i) er meer dynamiek in het bestuur komt, met nieuwe leden en snellere opvolging; (ii) dat de directeur (nog meer) een centrale rol krijgt, als intermediair tussen de beleidsvorming in de secties en het toezichthouden in het bestuur, en (iii) het bestuur kan volstaan met vier vergaderingen per jaar waarin het zich

uitsluitend hoeft te richten op toezicht op de uitvoering. Dit zijn punten die volgens Leenrecht “de werking van het toezichthoudend bestuur ten goede komen”.

Strekking Advies en opvolging

Leenrecht lichtte eerder toe dat de incasso van Geschriften dermate hoog is (ongeveer 90%) dat deze sectie een meerderheid van drie zetels in het bestuur krijgt toebedeeld. Het College heeft bij Leenrecht (o.a. in het Advies) aangegeven dat de voorliggende stukken geen bepaling bevatten waaruit volgt dat de zetelverdeling periodiek wordt geactualiseerd ingeval dat de incasso en/of het gebruik van door Leenrecht vertegenwoordigde werken wijzigt. Het College heeft daarbij Leenrecht ter overweging meegegeven dat de evaluatie buiten het bestuur wordt belegd, zodat zo veel mogelijk wordt voorkomen dat het zittende bestuur, waarin de sectie Geschriften de meerderheid bezet, bepaalt of zetelaanpassing nodig is.

Leenrecht heeft, om daaraan tegemoet te komen, in artikel 6.1., 6.2. en 6.3 van haar statuten wijzigingen aangebracht t.a.v. de herijking van de bestuursamenstelling. Deze artikelen luiden nu als volgt:

“6.1. Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste zes natuurlijke personen met dien verstande dat ook indien het aantal bestuursleden minder is dan ze er rechtsgeldige besluiten kunnen worden genomen. Het bestuur is representatief voor de rechthebbenden genoemd in artikel 3².

6.2. Om de representativiteit bedoeld in het vorige lid te borgen benoemt het bestuur tot bestuursleden:

- drie personen uit de sectieraad van de sectie Geschriften als bedoeld in artikel 10 van deze statuten. Deze personen kunnen enkel worden benoemd als zij daartoe zijn voorgedragen door de sectieraad van de sectie Geschriften.
- een persoon uit de sectieraad van de sectie Video als bedoeld in artikel 10 van deze statuten. Deze persoon kan enkel worden benoemd als deze daartoe is voorgedragen door de sectieraden van zowel de sectie Video als de sectie Audio.
- een persoon die in de hoedanigheid van voorzitter van het bestuur voor een periode van ten hoogste drie jaar wordt benoemd door de onder a en b bedoelde bestuursleden, niet uit hun

² Artikel 3 luidt:

“De stichting stelt zich ten doel:

- a. het behartigen van de collectieve en individuele belangen, zowel in economische, sociale als culturele zin, van rechthebbenden met betrekking tot het leen- en verhuurrecht, als bedoeld in artikel 2 sub b, zonder winstoogmerk voor zichzelf;
- b. de exploitatie en handhaving van de onder a bedoelde rechten met inbegrip van het uitvoeren van wettelijke regelingen ter zake;
- c. het met inachtneming van het gestelde onder a geven van een bestemming aan de middelen beschikbaar gekomen uit de onder b bedoelde exploitatie.”

midden. Bij verstrijken van de periode waarvoor hij benoemd is, is de voorzitter terstond herbenoembaar.

- een persoon die in de hoedanigheid van penningmeester van het bestuur wordt benoemd door de onder a en b bedoelde bestuursleden, niet uit hun midden. De penningmeester treedt tevens op als vicevoorzitter van de stichting.

6.3. Het bestuur borgt de representativiteit van het bestuur als bedoeld in het eerste en tweede lid door de zetelverdeling eens per jaar te evalueren. Het bestuur maakt deze evaluatie openbaar toegankelijk. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft, zal het bestuur met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving de statuten wijzigen. Indien één of meerdere secties als bedoeld in artikel 10 daarom verzoeken vindt de evaluatie plaats aan de hand van een onafhankelijk deskundig onderzoek. Ook indien er niet aan het bepaalde in dit artikel is voldaan kunnen er rechtsgeldige besluiten worden genomen.”

Daarnaast heeft Leenrecht in artikel V.5 van haar bestuursreglement Leenrecht het volgende toegevoegd:

- “V.5. Gelijktijdig met de jaarlijkse evaluatie als bedoeld in het vorige lid beoordeelt het bestuur de representativiteit van het bestuur als bepaald in artikel 6 lid 3 van de statuten. De uitkomsten van de beoordeling van de representativiteit worden openbaar gemaakt.”

Beoordelingskader

Bij de beoordeling van een besluit tot wijziging van statuten toetst het CvTA onder andere aan de bepalingen zoals genoemd in de artikelen 2a, 2b, 2d en 2e WT. Deze artikelen gaan onder meer over de vraag welke rechten van rechthebbenden in statuten (of lidmaatschapsvoorwaarden) geregeld moeten worden en in welke waarborgen ten aanzien van rechthebbenden dient te worden voorzien.

Naast de bepalingen van de Wet toezicht wordt ook gelet op de besluitvorming en met name het omgaan met dan wel het voorkomen van belangenconflicten. Daarnaast let het College op zaken als good governance, waaronder bijvoorbeeld de (beperking van) zittingstermijnen.

Het CvTA dient er op toe te zien dat de verschillende categorieën leden van Leenrecht billijk en evenwichtig zijn vertegenwoordigd in het (toezichthoudende) bestuur van Leenrecht ex artikel 2b lid 4 Wet toezicht³ en artikel 2 e lid 2 Wet toezicht⁴. Uit de wetsgeschiedenis volgt met “evenwichtig”

³ Artikel 2b lid 4 Wet toezicht: “De statuten van een collectieve beheersorganisatie regelen passende en doeltreffende mechanismen voor deelname van de leden aan het besluitvormingsproces van de collectieve beheersorganisatie. De vertegenwoordiging van de verschillende categorieën leden in het besluitvormingsproces is billijk en evenwichtig.”

⁴ Artikel 2e lid 2 Wet toezicht: “De verschillende categorieën van leden van de collectieve beheersorganisatie zijn billijk en evenwichtig vertegenwoordigd in het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent.”

o.a. wordt bedoeld dat de vertegenwoordiging in het orgaan dat de toezichtsfunctie uitoefent een voldoende afweging vormt van de betrokken categorieën rechthebbenden binnen een collectieve beheersorganisatie. Billijk betekent dat de vertegenwoordigers van de leden op de juiste wijze invulling geven aan hun functie. Er moet worden voorkomen dat de inrichting van het besluitvormingsproces ertoe leidt dat één bepaalde groep rechthebbenden in de praktijk altijd een doorslaggevende stem heeft⁵.

Beoordeling wijzigingen

Het College waardeert de inspanningen van Leenrecht om haar governance te herijken, dat daarbij een zorgvuldig proces is doorlopen en dat daarbij de nodige afstemming met het College is gezocht.

Ingevolge artikel 7 lid 1 jo artikel 14 van de (thans geldende) statuten van Leenrecht is het Leenrecht bestuur bevoegd tot het besluiten over een wijziging van statuten en een bestuursreglement. Het College constateert dat het Leenrecht bestuur het voorgelegde bestuursreglement op 12 december 2024 en respectievelijk de voorgelegde statuten op 20 februari 2025 heeft vastgesteld. Daarom constateert het College dat de interne besluitvorming van Leenrecht ten aanzien van de voorgelegde wijzigingen op de juiste manier heeft plaatsgevonden.

Met het aanzoeken van een tweede onafhankelijk bestuurslid (met een financiële/ICT-achtergrond) in het bestuur van Leenrecht wordt bijgedragen aan een meer billijke en evenwichtige besluitvorming.

Ten aanzien van de voorgestelde zittingstermijnen kan het College de redenering van Leenrecht volgen. Mede in het licht van de geldende normen inzake governance heeft het College een voorkeur voor de algemeen maatschappelijk aanvaarde zittingstermijn van 2x4 jaar, maar in het huidige geval heeft Leenrecht toereikend gemotiveerd dat 3x3 jaar voor de door de secties voorgedragen bestuursleden (en een extra jaar in uitzonderlijke omstandigheden) meer passend is.

Leenrecht en het CvTA hebben meermaals gesproken over de voorgestelde gewijzigde zetelverdeling van het bestuur, waaruit volgt dat de sectie Geschriften een meerderheid bezet. In deze gesprekken (en het Advies) heeft het CvTA - omdat Leenrecht de zetelverdeling van haar bestuur relateert aan de hoogte van de incasso ten aanzien van categorieën rechthebbenden - Leenrecht geadviseerd een bepaling vast te leggen waaruit volgt dat de zetelverdeling periodiek wordt geactualiseerd ingeval dat de incasso en/of het gebruik van door Leenrecht vertegenwoordigde werken wijzigt. Het CvTA heeft daarbij aan Leenrecht ter overweging meegegeven dat een dergelijke evaluatie buiten het bestuur zou worden belegd, opdat wordt voorkomen dat het zittende bestuur besluit of zetelaanpassing nodig is.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 34 243, nr. 3. p. 24.

Leenrecht heeft daarop vastgelegd dat - kortgezegd - het bestuur de representativiteit van het bestuur borgt door de zetelverdeling eens per jaar te evalueren, welke evaluatie openbaar toegankelijk wordt gemaakt. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft, zal het bestuur de statuten wijzigen. Indien één of meerdere secties daarom verzoeken vindt de evaluatie plaats aan de hand van een onafhankelijk deskundig onderzoek.

Het College constateert dat Leenrecht ten aanzien van deze evaluatie middels het vastleggen van de mogelijkheid tot een onafhankelijk deskundig onderzoek (op voorspraak van één van de secties) een voor Leenrecht passende waarborg heeft vastgelegd en daarmee het Advies voldoende heeft opgevolgd.

Het College kan Leenrecht erin volgen dat de voorgestelde aanpassingen in de statuten en het bestuursreglement bijdragen aan de goede werking van het toezichthoudend bestuur.

Leenrecht heeft verder (naar aanleiding van het Advies) per e-mail d.d. 23 december 2024 aan het CvTA toegelicht dat een rooster van aftreden met het College zal worden gedeeld, en dat de reglementen van de secties Audio, Video en Visuele werken nog in beraad zijn. Het CvTA ziet het door Leenrecht vastgestelde rooster van aftreden en de reglementen van de secties Audio, Video en Visuele werken graag ter informatie tegemoet. Zoals het CvTA in zijn email van 12 november jl. heeft aangegeven, staan deze documenten niet aan de beoordeling van het onderhavige instemmingsverzoek in de weg.

Het College heeft verder geen opmerkingen bij de voorgelegde statuten en het bestuursreglement.

Besluit

Het College stemt in met de voorgelegde besluiten tot wijziging van de statuten en het bestuursreglement van Leenrecht.

Met vriendelijke groet,

drs. A.J. Koppejan
Voorzitter CvTA

Bezwaar

Tegen dit besluit kan binnen 6 weken na bekendmaking schriftelijk bezwaar worden gemaakt door indiening van een bezwaarschrift bij het College van Toezicht Auteursrechten, Krom Boomssloot 22-II, 1011 GV Amsterdam. Het bezwaarschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a) de naam en het adres van de indiener;
 - b) de dagtekening;
 - c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
 - d) de gronden van het bezwaar.
-